

Grotere landbouwbedrijven kopen meeste grond

Jop Woltjer en Koen Leuveld-Postma (Wageningen Social & Economic Research) en Leo Prins en Richard Lennips (Kadaster)

Vraag en aanbod bepalen hoeveel landbouwgrond wordt verhandeld en tegen welke prijs. Agrariërs spelen daarin een belangrijke rol. Zij kopen grond om uit te breiden of verkopen grond wanneer ze hun bedrijf verkleinen of beëindigen. Dit themabericht richt zich op de rol van agrariërs als kopers van landbouwgrond. Welke agrarische bedrijven kopen grond en hoe verhouden zij zich tot andere landbouwbedrijven?

Ook overheden, natuurorganisaties, beleggers en andere partijen zijn actief op de grondmarkt. Agrariërs kopen nog altijd een groot deel van de verhandelde landbouwgrond, maar hun aandeel neemt al geruime tijd af. Het aandeel van beleggers en overheden nam juist toe. Binnen de landbouw kopen vooral akkerbouw- en veehouderijbedrijven grond. Kopende bedrijven zijn gemiddeld groter, zowel in oppervlakte als in economische omvang.

Aandeel agrariërs in grondaankopen afgenomen

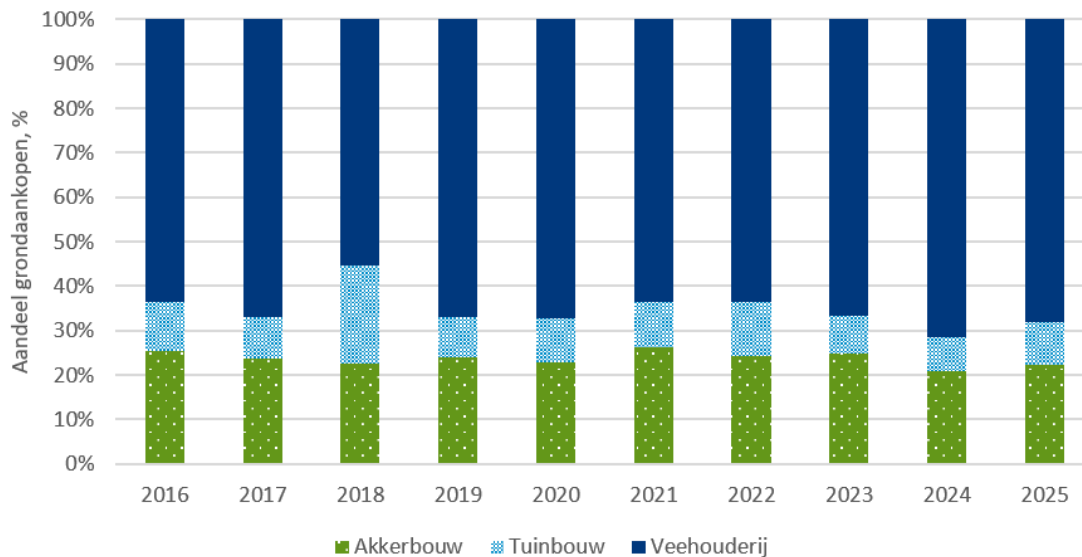
In de periode 2016-2025 werd jaarlijks gemiddeld 33.800 hectare landbouwgrond verhandeld. Daarmee is het aanbod op de agrarische grondmarkt beperkt. Jaarlijks wisselt daarmee slechts een klein deel (nog geen 2%) van het totale landbouwareaal van eigenaar. In 2025 werd in totaal [33.900 hectare landbouwgrond verhandeld](#), tegenover 32.400 hectare in 2019. Over de gehele periode bleef de grondmobiliteit dus vrij stabiel.

Agrarische ondernemers kochten daarvan het grootste deel, maar hun aandeel in het verhandelde areaal daalde van 59% in 2012 naar 49% in 2022. In diezelfde periode nam het [aandeel van beleggers en overheden](#) op de grondmarkt toe.

Om een profiel op te stellen van deze agrarische kopers zijn grondtransacties gekoppeld aan de Landbouwteiling.

Veehouderijbedrijven kopen de meeste grond

In de periode 2016-2025 kochten veehouderijbedrijven gemiddeld ongeveer twee derde van het totale areaal dat door de landbouwbedrijven werd verworven (figuur 1). Akkerbouwbedrijven namen ongeveer een kwart voor hun rekening en tuinbouwbedrijven een kleiner aandeel. De verhouding verschilt per jaar, maar de volgorde blijft grotendeels gelijk.

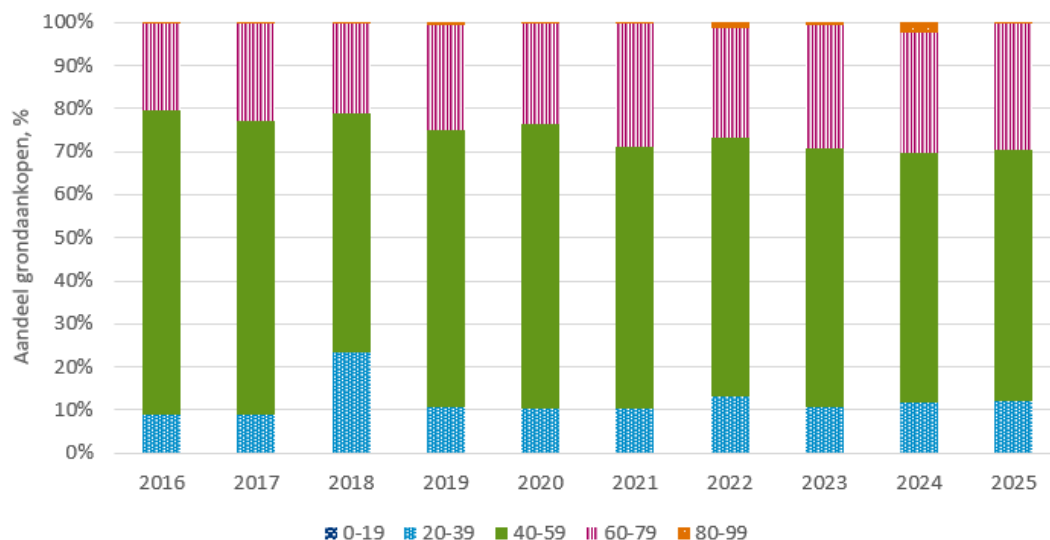
Figuur 1 Jaarlijkse aandeel grondaankopen naar bedrijfstype, 2016-2025. Bron: Kadaster en Wageningen Social & Economic Research. [Open toegankelijk ods-document met data van figuur 1](#)

Ook bedrijven met een ouder bedrijfshoofd kopen grond

Wanneer we kijken naar het aankoopgedrag van landbouwbedrijven naar leeftijd van het bedrijfshoofd, dan laat dit een verdeeld beeld zien. Voor de categorie **40-59 jaar** kun je concluderen dat zij gedurende de hele periode de belangrijkste kopersgroep blijven, maar dat hun aandeel geleidelijk afneemt.

Bedrijven met een bedrijfshoofd van 60 tot 79 jaar kochten in 2025 29% van de totale oppervlakte, tegenover 20% in 2016 (figuur 2). Ook het aandeel van bedrijven met een bedrijfshoofd van 20 tot 39 jaar groeide, van ongeveer 9% naar 12%.

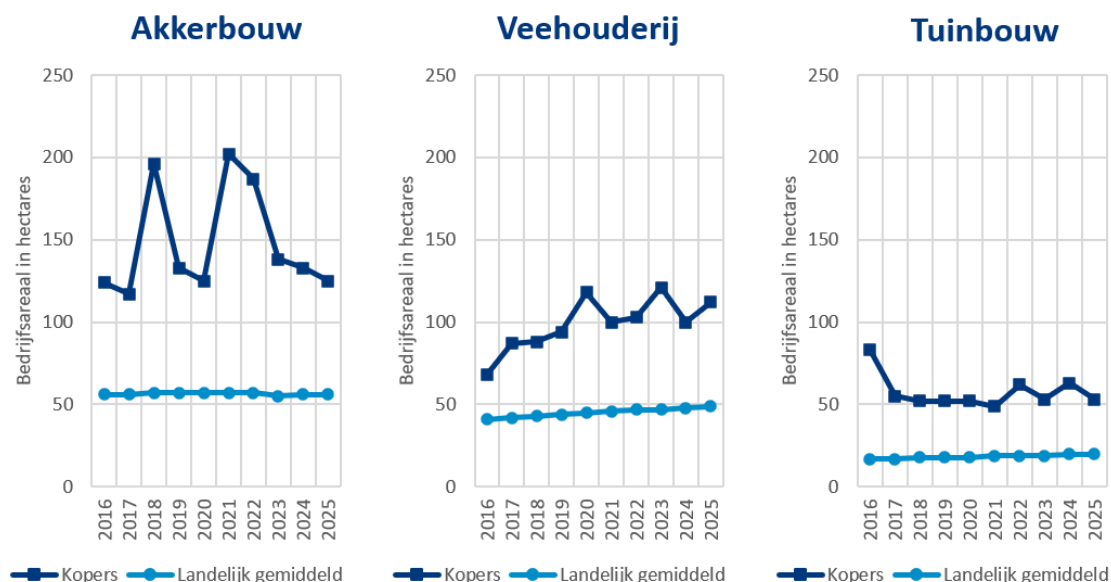
Deze percentages hebben overigens betrekking op de gekochte oppervlakte, niet het aantal kopers. De cijfers laten zien dat grondaankopen niet uitsluitend plaatsvinden bij jonge groeibedrijven. Ook bedrijven met een ouder bedrijfshoofd investeren nog regelmatig in grond, mogelijk omdat er sprake is van bedrijfsopvolging of omdat grond strategisch belangrijk is voor de bedrijfsvoering

Figuur 2 Jaarlijkse aandeel grondaankopen naar leeftijd bedrijfshoofd, 2016-2025. Bron: Kadaster en Wageningen Social & Economic Research. [Open toegankelijk ods-document met data van figuur 2](#)

Kopende bedrijven zijn aanzienlijk groter

Niet alleen de leeftijd van het bedrijfshoofd, maar ook de omvang van een bedrijf hangt samen met grondaankopen. Bedrijven die grond kopen, hebben doorgaans al meer grond in gebruik dan andere bedrijven van hetzelfde type (figuur 3). Dit patroon is zichtbaar bij bedrijven in de akkerbouw, tuinbouw en veehouderij. Om er zeker van te zijn dat de aangekochte grond niet meetelt bij het bepalen van de omvang van het bedrijf van de koper wordt in de vergelijking in figuur 3 gebruikt gemaakt van het bedrijfsareaal in het jaar vóór de aankoop.

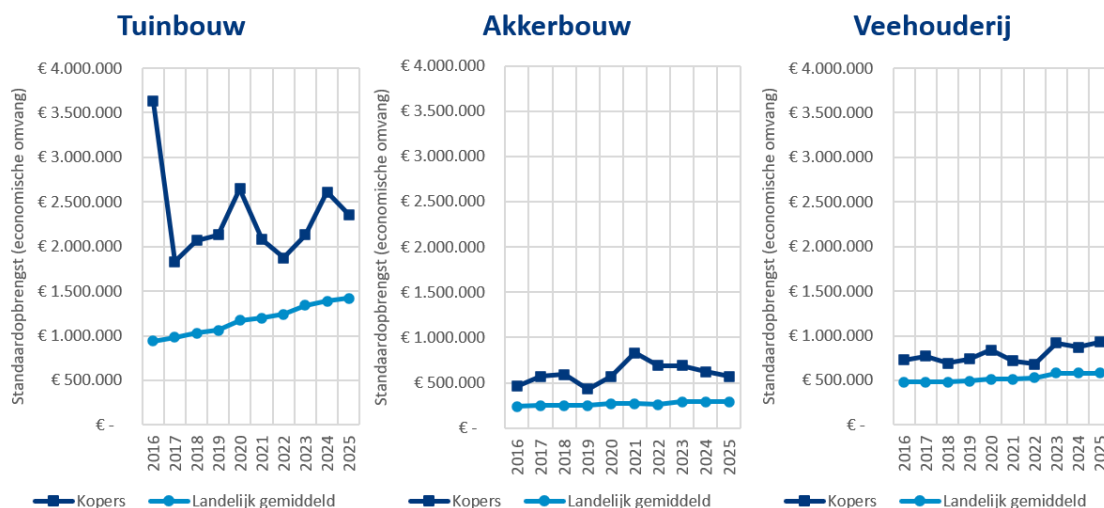
Figuur 3 Bedrijfs grootte in areaal, kopers landbouwgrond versus het landelijke gemiddelde, 2016-2025. Bron: Kadaster en Wageningen Social & Economic Research. [Open toegankelijk ods-document met data van figuur 3](#)

Wanneer rekening wordt gehouden met verschillen tussen jaren en bedrijfstypen, hebben kopende bedrijven gemiddeld ongeveer 24 hectare meer grond in gebruik dan niet-kopende bedrijven; een statistisch significant verschil. Bedrijven die landbouwgrond kopen, zijn gemiddeld dus al aanzienlijk groter dan bedrijven die geen grond kopen. De uitkomst ligt in lijn met een [vergelijkbare studie uit](#)

2016, daarin hadden bedrijven die grond aankochten gemiddeld 75 hectare in gebruik, tegenover 28 hectare voor alle landbouwbedrijven.

Ook economische omvang groter

Kopende bedrijven hebben (naast hun fysieke omvang) gemiddeld ook een hogere standaardopbrengst (economische omvang) dan alle bedrijven van hetzelfde type (figuur 4). Dit verschil is ook weer zichtbaar in de akkerbouw, tuinbouw en veehouderij. Mogelijk hangt dit samen met hun mogelijkheden om makkelijker investeringen te financieren in een markt die wordt gekenmerkt door schaarste en hoge grondprijzen. De standaardopbrengst beschrijft de economische omvang van de landbouwproductie, het is echter geen maat voor het inkomen of de beschikbare middelen om grond te financieren.

Figuur 4 Bedrijfs grootte, kopers landbouwgrond versus het landelijke gemiddelde, 2016-2025. Bron: Kadaster en Wageningen Social & Economic Research. [Open toegankelijk ods-document met data van figuur 4](#)

Conclusie

In de periode 2016-2025 werd landbouwgrond vooral gekocht door agrarische bedrijven die gemiddeld groter waren dan andere bedrijven van hetzelfde type. Dat geldt zowel voor de oppervlakte grond binnen het bedrijf, als voor de economische omvang. Het verschil in areaal bestond al voor de aankoop. Rekening houdend met verschillen tussen jaren en bedrijfstypen hadden kopende bedrijven gemiddeld ongeveer 24 hectare meer grond in gebruik dan niet-kopende bedrijven. Dit patroon is echter niet nieuw: [onderzoek naar de grondmarkt rond 2000](#) en [onderzoek in 2016](#) lieten al zien dat kopende bedrijven groter waren dan het gemiddelde landbouwbedrijf.

De positie van grotere bedrijven zou kunnen samenhangen met hun mogelijkheden om een aankoop te financieren. Het onderzoek geeft echter geen inzicht in de redenen waarom individuele bedrijven wel of geen grond aankopen. Het beschrijft slechts de kenmerken van bedrijven die grond gekocht hebben.

Bijlage Verantwoording

Agrarische Grondmarkt Informatiesysteem - AGRIS

De gegevens over de grondmarkt zijn afkomstig van het Agrarische Grondmarkt Informatiesysteem (AGRIS). Dit systeem is opgebouwd uit de kadastrale transacties aangevuld met administratieve en geografische gegevens uit verschillende bronnen, zoals de Landbouwtelling, de Basisregistratie gewaspercelen (BRP-gewaspercelen), de topografische kaart (TOP10NL) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In AGRIS zijn alle grondtransacties in het landelijk gebied opgenomen.

Grondmobiliteit, afbakening en selectie

De agrarische grondmobiliteit is gebaseerd op transacties in het eigendomsregister van het Kadaster, aangevuld met sectorinformatie. Daarbij worden alleen transacties meegenomen van los landbouwgrond (zoals grasland, bouwland en tuinland), met volle eigendom, zonder familierelatie en met een minimale perceelgrootte en koopsom.

Deze afbakening sluit een aantal typen transacties uit, zoals overdrachten binnen families, transacties met opstallen en kavelruil. De grondmobiliteit zoals hier gemeten geeft daarmee een consistent beeld van de vrije grondmarkt, maar geen volledig beeld van alle eigendomsoverdrachten.

Voor het bepalen van de grondmobiliteit zijn de verhandelde percelen op de volgende kenmerken geselecteerd:

- akkerland, grasland, grasland extensief en snijmaïs of bos;
- soort overdracht is koop-verkoop;
- zakelijk recht is volle eigendom;
- geen familierelatie;
- oppervlak perceel groter dan 0,25 ha;
- de koopsom is groter dan € 1.

Landbouwtelling

De Landbouwtelling is een jaarlijks onderzoek dat de omvang en activiteiten van landbouwbedrijven in Nederland in kaart brengt. In deze analyse worden geregistreerde landbouwbedrijven met een standaardopbrengst van meer dan € 30.000 per jaar als agrarisch bedrijf aangemerkt. De standaardopbrengst is een maat voor de economische omvang van de landbouwproductie. Met deze ondergrens blijven zeer kleine en hobbymatige bedrijven buiten beschouwing. De bedrijven zijn verder ingedeeld naar bedrijfstype, verschillen in aankoopgedrag tussen onder meer akkerbouw-, tuinbouw- en veehouderijbedrijven kunnen worden geanalyseerd.